

Advies

**Sectorraad Kunsten en Erfgoed en de
Sectorraad Sociaal-Cultureel Werk
12 januari 2022**

Advies over het voorontwerp besluit van de Vlaamse Regering betreffende het verlenen van sectorale investeringssubsidies aan cultuur- en jeugdinfrastructuur met bovenlokaal belang

De SARC werd op maandag 13 december 2021 door Minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management Jan Jambon en de Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media Benjamin Dalle om advies gevraagd over het voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering betreffende het verlenen van sectorale investeringssubsidies aan cultuur- en jeugdinfrastructuur met bovenlokaal belang. De Sectorraad Sociaal-Cultureel Werk en de Sectorraad Kunsten en Erfgoed bespraken het ontwerpbesluit op hun plenaire vergaderingen op respectievelijk 16 december en 21 december. Het advies werd via schriftelijke procedure gefinaliseerd.

Situering

De Vlaamse Gemeenschap verleent investeringssubsidies voor het bouwen, uitbreiden, verbouwen of aankopen van cultuur- en jeugdinfrastructuur met bovenlokaal belang. Voorliggend besluit van de Vlaamse Regering regelt de investeringssubsidies voor sectorale prioriteiten aan cultuur- en jeugdinfrastructuur met bovenlokaal belang voor de periode 2022-2026.

Het opmaken van een nieuw besluit vormde een opportuniteit om de klijlijnen en prioriteiten opnieuw uit te zetten voor de komende periode. Het ontwerpbesluit legt de sectorale prioriteiten vast voor de periode 2022 – 2026 alsook de voorwaarden, de procedure voor aanvraag, beoordeling en uitbetaling van de subsidies.

Advies

1. Afschaffing gecoördineerde aanvragen

De mogelijkheid om gecoördineerd een aanvraag in te dienen, vervalt. In het verleden werd deze optie vaak gebruikt door werkingen die de drempel van minimaal energieverbruik als individuele werking niet haalden. De SARC is tevreden dat deze drempel omtrent energieverbruik vervalt, zodat

ook aanvragers niet gezamenlijk hoeven in te dienen om bijvoorbeeld de kosten voor een energieaudit in te brengen.

2. Begripsafbakening en criteria

De bepaling 'bovenlokale' infrastructuur is volgens de SARC voor interpretatie vatbaar. Er zijn hiervoor immers geen strakke criteria bepaald. Het departement CJM beschikt niet over adequate gegevens over de cultuur- en jeugdinfrastructuur in Vlaanderen. Naar analogie van wat bij Sport Vlaanderen bestaat, kan daarom best werk gemaakt worden van een degelijke databank en een lijst met criteria om te bepalen welke infrastructuur als bovenlokaal kan bestempeld kan worden en welke niet.

De geformuleerde criteria voor de beoordeling van de dossiers zijn volgens de raad echt wel metabenamingen. Is het niet te uitdagend om op zulke grote schaal te mikken en er relatief weinig extra toelichting bij te geven? Een mogelijke oplossing is om de criteria uitgebreid toe te lichten in de handleiding. Ook een matrix zou een goede aanvulling zijn.

De raad mist verder een zekere sectorspecifieke vertaalslag. Anderzijds biedt de brede invulling van de criteria ook wel kansen. Voor de depots bijvoorbeeld, ontstaat er met deze criteria wel een optie voor subsidiëring. In zijn strategische visienota Cultureel erfgoed van 2021 nam minister Jan Jambon de bouw en inrichting van nieuwe depots overigens op als prioriteit. De SARC onderschreef dit in zijn advies.¹

3. Regiovorming

Het is vooralsnog onduidelijk hoe deze reglementering zich verhoudt tot de lopende regiovorming. Bovendien stelt de adviesraad dat de inkanteling van de middelen voor lokale infrastructuur naar het gemeentefonds, bij ontstentenis van oormerking, niet geleid heeft tot meer transparantie inzake (de gespreide) bestedingen voor cultuur- en jeugdinfrastructuur in Vlaanderen.

In Vlaanderen zijn er aantal gebieden die zeer goed ontwikkeld zijn op het vlak van infrastructuur. Daarnaast zijn er enkele gebieden waar de kwaliteit en kwantiteit van de infrastructuur problematisch is. Wordt er bij de beoordeling van dit soort dossiers rekening gehouden met zulke geografische verschillen? M.a.w.: ligt de focus op het wegwerken van blinde vlekken, om op die manier bij te dragen aan de creatie van een fijnmazig infrastructuurnetwerk in heel Vlaanderen?

4. Duurzaamheid

¹ zie hierover: https://www.vlaanderen.be/sarc/sites/sarc/files/2021-06/20210514_advies_strategische_visienota_ce.pdf

Duurzame investeringen impliceren onder meer ook een duurzaam *gebruik* van infrastructuur. We stellen in Vlaanderen echter vast dat nogal wat infrastructuur onderbenut blijft, gepaard met dan weer een overbevraging van andere infrastructuur. De raad suggereert bij het criterium 'duurzaam ontwerp' rekening te houden met de (potentiële) bezettingsgraad. Hierbij aansluitend vraagt de raad ook verder de mogelijkheden te exploreren om infrastructuur in te zetten voor meervoudig gebruik.

5. Luchtzuivering in de strijd tegen COVID-19

Luchtzuiveringstoestellen worden steeds vaker ingezet om het besmettingsrisico verder te doen dalen in de strijd tegen COVID-19. Steeds meer organisaties investeren in de aankoop van dergelijke toestellen om de werking op een veilige manier te continueren. Onder de prioriteit *veiligheid van cultuur- en jeugdinfrastructuur* worden ook maatregelen inzake het verbeteren en monitoren van de luchtkwaliteit opgenomen. De SARC vindt deze toevoeging belangrijk, heel wat werkingen zullen immers met hoge facturen worden geconfronteerd.

Toch lijkt het, omwille van de ondergrens van subsidiëring en bijhorende voorwaarden (minimum 10.000 euro voor jeugdinfrastructuur en 30.000 euro voor cultuurinfrastructuur die maximaal 60% van de in aanmerking komende kosten bedraagt) weinig waarschijnlijk dat ook kleine werkingen op deze subsidiëring beroep zullen kunnen doen. De SARC vraagt om de mogelijkheden te onderzoeken om ook kleine investeringen in de strijd tegen COVID-19 (ventilatie en luchtzuivering) te helpen dragen.²

6. Afstemming met andere subsidie instrumenten

Indien aanvragers ook beroep doen op andere subsidiekanalen (vb. Europese fondsen), dan geldt deze inbreng als eigen inbreng. Voorliggend ontwerp van besluit stelt in artikel 7 immers dat minstens 40% van de kosten moet worden gedekt door subsidies van een andere overheid, door een inbreng in natura door andere overheden en/of door een inbreng van eigen middelen en/of middelen van derden. In de praktijk geldt deze voorwaarde echter niet voor alle subsidiekanalen (vb. een Europees fonds dat Vlaamse middelen niet als eigen inbreng beschouwt). De SARC vraagt om waakzaam te zijn omtrent de invulling van cofinanciering binnen andere subsidiekaders.

7. Toekomstvisie

In zijn advies van 20 oktober 2020 pleit de SARC voor een grondige evaluatie van de huidige werking van het (FOCI) begrotingsfonds gekoppeld aan een toekomstvisie en behoefteanalyse voor culturele infrastructuur op lange termijn op basis van overleg en consultatie. Dit zou volgens de raad als basis kunnen dienen voor het uittekenen van gewenste scenario's, zoals reeds aangegeven in het advies 'Bouwen aan culturele ruimtes'.³

² zie ook: https://www.vlaanderen.be/sarc/sites/sarc/files/2021-06/20210517_advies_programmadecreet_ba21.pdf

³ zie hiervoor: https://www.vlaanderen.be/sarc/system/files/import20102022_Advies_programmadecreet_BO21.pdf en <https://www.vlaanderen.be/sarc/system/files/import20140117-advies-bouwen-aan-culturele-ruimtes.pdf>

Namens de Sectorraad Kunsten en Erfgoed,
Bart Demuyt, voorzitter
Sigrid Bosmans, ondervoorzitter
Bart Dierick, secretaris a.i.

Namens de Sectorraad Sociaal-Cultureel Werk,
Frie De Greef, voorzitter
Dirk Verbist, ondervoorzitter
Liesbeth Lemiere, secretaris